

REFERAT Nærings- og eierskapsutvalget 2019-2023 d. 07-04-2020

Mødedato Tirsdag d. 07. april 2020 kl. 10:00

Mødested Formannskapssalen / Skype

Indholdsfortegnelse

Godkjenning av protokoller fra møter i nærings- og eierskapsutvalget 27.03.2020 og 31.03.2020.....	3
Møtedokumenter.....	5
Koronapandemien – Oppfølging av kommunale tiltak rettet mot næringslivet.....	17

Punkt 12/20: Godkjenning av protokoller fra møter i nærings- og eierskapsutvalget 27.03.2020 og 31.03.2020

Bilag

Protokoll Nærings- og eierskapsutvalget 31.03.20

Protokoll Nærings- og eierskapsutvalget 27.03.2020



SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 2020002196
Saksbehandler Anne-Lise H Aabø

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Nærings- og eierskapsutvalget	07.04.2020	12/20

GODKJENNING AV PROTOKOLLER FRA MØTER I NÆRINGS- OG EIERSKAPSUTVALGET 27.03.2020 OG 31.03.2020

NÆRINGS- OG EIERSKAPSUTVALGET HAR BEHANDLET SAKEN I MØTE 07.04.2020 SAK 12/20

Nærings- og eierskapsutvalgets vedtak/innstilling

1. Nærings- og eierskapsutvalget godkjenner protokoll fra nærings- og eierskapsutvalgets møte 27.03.2020.
2. Nærings- og eierskapsutvalget godkjenner protokoll fra nærings- og eierskapsutvalgets møte 31.03.2020.
(Enst.)

07.04.2020

Punkt 2020002196-27: Møtedokumenter

Bilag

Komplett innkalling_ Nærings- og eierskapsutvalget 07.04.2020

Sakliste Nærings- og eierskapsutvalget 07.04.2020



Kristiansand, 03.04.2020

MØTEINNKALLING TIL NÆRINGS- OG EIERSKAPSUTVALGET

Dato: 07.04.2020 kl. 10.00
Sted: Formannskapssalen / Skype

Innkalling gjelder bare medlemmer. Varamedlemmer møter etter særskilt innkalling.

Forfall meldes snarest til Anne Lise H. Aabø tlf. 98 28 79 38 eller
epost alh@kristiansand-bystyre.no

SAKSKART			Side
12/20	2020002196-24	<u>Nærings- og eierskapsutvalgssak:</u> Godkjenning av protokoller fra møter i nærings- og eierskapsutvalget 27.03.2020 og 31.03.2020	2
13/20	2020037251-7	<u>Nærings- og eierskapsutvalgssak:</u> Koronapandemien – tiltak mot næringslivet – oppfølging Saken vil bli ettersendt mandag 6.04.2020	

Møtet avholdes som fjernmøte/digitalt møte via Skype.

Møtet vil bli streamet og overføres direkte på kommunens hjemmeside
<https://kristiansand.kommunetv.no/>

Møtedeltakerne vil få tilsendt en invitasjon til møte i egen epost.

Ordfører, kommunedirektør, direktører og formannskapssekretær vil sitte i formannskapssalen, **alle andre deltar via Skype.**

Jan Oddvar Skisland
Ordfører
(sign.)

ORGANISASJON
Politisk og administrativt sekretariat



Kristiansand
kommune

Dato 3. april 2020
Saksnr.: 2020002196-24
Saksbehandler Anne-Lise H Aabø
Godkjent av Camilla Dunsæd

Saksgang
Nærings- og eierskapsutvalget

Møtedato
07.04.2020

Godkjenning av protokoller fra møter i nærings- og eierskapsutvalget 27.03.2020 og 31.03.2020

Forslag til vedtak

1. Nærings- og eierskapsutvalget godkjenner protokoll fra nærings- og eierskapsutvalgets møte 27.03.2020.
2. Nærings- og eierskapsutvalget godkjenner protokoll fra nærings- og eierskapsutvalgets møte 31.03.2020.

Vedlegg:
Protokoll fra møte i nærings- og eierskapsutvalget 27.03.2020
Protokoll fra møte i nærings- og eierskapsutvalget 31.03.2020

ORGANISASJON
Politisk sekretariat



Kristiansand
kommune

PROTOKOLL NÆRINGS- OG EIERSKAPSUTVALGET

Dato: 31.03.2020
Sted: Formannskapssalen/Skype
Behandlede saker: 8/20-11/20
Møtets varighet: Kl. 09.00 til 12.40
Møteleder: Ordfører Jan Oddvar Skisland (AP)

Til stede:

Jan Oddvar Skisland (AP) perm kl. 11.45-12.30
Mette Gundersen (AP)
Erik Rostoft (TVP)
Mira Thorsen (MDG)
Renate Hægeland (H)
Terje Øydne Pettersen (H)
Jørgen H. Kristiansen (KRF)

Til stede fra administrasjonen:

Kommunedirektøren
Økonomidirektøren
Direktør for samfunn og innovasjon
Direktør for kultur og innbyggerdialog
Direktør for by- og stedsutvikling
Organisasjonsdirektøren
Leder Kristiansand Business Region
Kommunalsjef eierskap
Formannskapssekretæren

Dessuten møtte:

Politisk rådgiver Kenneth Mørk
Administrerende direktør Hans Georg Høgevoll-Garstad, Avfall Sør
Avdelingsleder plan og utvikling Elisabeth A. Helle, Avfall Sør
Leder prosjektstab Erik Sandsmark, By- og stedsutvikling
Trond Backer, Næringsforeningen i Kristiansandsregionen
Heidi Sørvig, Kvadraturforeningen

Avfallsplan 2021-2024 – informasjon fra Avfall Sør ved adm. dir. Hans Georg Høgevoll-Garstad og avd.leder plan og utvikling Elisabeth A. Helle, Avfall Sør

(kl. 09.00-10.00)

- Visjon og verdier
- Organisasjon
- Aktiviteten i Avfall Sør AS
- Hvordan styres Avfall Sør?
- Renovasjonsgebyrer 2011-2020
- Gebyrutvikling fremover
- Ny avfallsplan
- Hva har vi fått til siden 2017?
- Prosjektorganisering ny plan
- Tjenesteområder
- Virkemidler
 - løsninger
 - kommunikasjon
 - gebyr
 - samarbeid
- Trender: muligheter og utfordringer
 - bærekraft og klima
 - digitalisering
 - urbanisering
- Klimakur 2030 oppsummert
- Klimafokus på Deponigass (nytt prosjekt 2020)
- Digitalisering i Avfall Sør
- Urbanisering
- Tjenester: Innsamling
- Hytterrenovasjon
- Gjenvinningsstasjoner
- Avfallsbehandling
- Avfallsminimering og ombruk
- Utvidet samfunnsansvar
- Ny gjenvinningsstasjon under planlegging
- Effekt av ulike tiltak
- Oppsummert forslag til plan 2021-2024

Deretter spørsmålsrunde.

Status og framdrift Skolesenter Tangvall ved Erik Sandsmark, prosjektstab By- og stedsutvikling

(kl. 10.05-10.40)

- Nytt skolesenter på Tangvall, Søgne – SYNERGOS
- Vedtak
- Totalentreprise med løsningsforslag
- Synergos – etasjeplan
- Samhandlingsfase
- Miljø, energi og klima
- Utvidelse
- Fremdrift
- Styringsgruppe
- Rom- og funksjonsprogram
- Alternativer
- Klubbhus alternativ 1 og 2
- P-plasser i kjeller

- P-kjeller
- Flomvier Tangvall
- Overordnet VA-plan – omlegging

Deretter spørsmålsrunde.

Sakene ble behandlet i følgende rekkefølge: 11, 8, 9 og 10/20.

8/20 Nærings- og eierskapsutvalgssak:
Godkjenning av protokoll fra møte i nærings- og eierskapsutvalget
25.02.2020
(ark.nr. 2020002196)

Nærings- og eierskapsutvalgets vedtak:

Nærings- og eierskapsutvalget godkjenner protokoll fra møte i nærings- og eierskapsutvalget 25.02.2020.
(Enst.)

6 av 7 repr. tilstede.

9/20 Nærings- og eierskapsutvalgssak:
Økonomiplan 2020-2023, oppfølging av verbalvedtak by- og
stedsutvikling
(ark.nr. 2020020859)

Nærings- og eierskapsutvalgets vedtak:

Oppfølgingen av verbalvedtakene vedtas som foreslått
(Enst.)

Administrasjonen bes vurdere rekkefølgen for å svare ut de ulike forslagene ut fra de innspill som er fremkommet i møtet, spesielt med tanke på bærekraft og tiltakspakken i Korona-sitasjonen.
(Enst.)

6 av 7 repr. tilstede.

Forslag:

By- og stedsutviklingsdirektøren fremmet følgende forslag:
«Administrasjonen bes vurdere rekkefølgen for å svare ut de ulike forslagene ut fra de innspill som er fremkommet i møtet, spesielt med tanke på bærekraft og tiltakspakken i Korona-sitasjonen.»

Voteringer:

Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt.
By- og stedsutviklingsdirektørens forslag ble enstemmig vedtatt.

10/20 Nærings- og eierskapsutvalgssak:
Valg av valgkomité for kommunens heleide aksjeselskaper
(ark.nr. 2020037317)

Nærings- og eierskapsutvalgets vedtak:

1. Ordfører, varaordfører og opposisjonsleder velges som valgkomité for alle heleide aksjeselskaper.
2. Foreslåtte retningslinjer for valgkomiteen legges til grunn for arbeid med styrevalg i kommunens heleide aksjeselskaper.
(Enst.)

6 av 7 repr. tilstede.

11/20 Nærings- og eierskapsutvalgssak:
Koronapandemien – Kommunale tiltak rettet mot næringslivet
(ark.nr. 2020037251)

Nærings- og eierskapsutvalgets vedtak:

Næring- og eierskapsutvalget tar statusrapporten til orientering. Ekstraordinære vedlikeholdsoppdrag holdes i beredskap og iverksettes bare i den grad staten stiller øremerkede ekstraordinære midler for slikt formål til disposisjon.

Økonomiske konsekvenser knyttet til bortfall av inntekter eller økte utgifter for tiltak som vurderes anbefales behandlet fortrinnsvis i forbindelse med 1. tertialrapport 2020.
(Enst.)

Forslag:

AP fremmet følgende forslag:

«Tiltakspakke for næringslivet i Kristiansand forslag til vedtak:

- «1. Næring og eierskapsutvalget bekrefter næringslivets innspill til krisepakke for bedriftene, punktene 1-10.
2. I tillegg vedtas følgende:
 - Kommunen går i dialog med private parkeringsselskaper for å finne felles løsninger for lavere parkeringsavgift i Kvadraturen så lenge den nasjonale unntakstilstanden pågår.
 - Kommunen stiller seg positiv til at flere forretninger åpner for hjemkjøring av varer. Det åpnes for at dette også kan gjelde for alkoholholdig drikke opptil 4.7%, dog ikke mere enn 4 liter pr levering.
 - De årlige utgifter til blomster, belysning og varmekabler i gate i Kvadraturen, påkostes av kommunen inntil kr 2 millioner for 2020. Inndekning tas i forbindelse med 1. tertialrapport.
 - Kommunen vil, etter restriksjonene oppheves, ta ansvar for en «handle lokalt» kampanje. Dette innbefatter også tilbud om gratis busser de fire første lørdagene i perioden etter koronarestriksjonene.

- Små bedrifter, som faller utenfor Stortingets ulike krisepakker, vil være i en særlig sårbar situasjon. Kommunen vil vurdere kommunal støtte i forhold til disse bedriftene.
- Kommunen går i dialog med private gårdeiere med tanke på å få til gode og omforente løsninger, som kan hjelpe små og sårbare foretak i forhold til husleieutgifter.
- Det etablerte samarbeidsorganet mellom kommunen, LO, NHO og Næringsforeningen(e) videreføres også etter at restriksjonene oppheves, med tanke på en best mulig overgang til normal drift i næringslivet.
- Innføre gratis gategrunnsleie og frafalle omsetningsavgiften på alkoholholdig drikke ut august 2020 for kultur-, arrangements- og serveringsvirksomhet. Reduserte kommunale inntekter innarbeides i tertialrapport.»

Høyre fremmet følgende forslag:

- «1. Nærings- og eierskapsutvalget bekrefter næringslivets innspill til krisepakke for bedriftene, punktene 1-10.
2. Kommunen stiller seg positiv til at flere forretninger åpner for hjemkjøring av varer. Det åpnes for at dette også kan gjelde for alkoholholdig drikke opptil 4.7%, dog ikke mere enn 4 liter pr levering. Oversendes formannskapet og skal behandles straks.
3. Nærings- og eierskapsutvalget ber om at det utarbeides en konkret plan med tiltak som kan settes løpende i gang når restriksjonene lettes og etter behov. Planen skal si noe om hvilke bransjer som trenger hjelp og støtte mest. Der det er mulig, skal tiltakene også linkes opp mot tiltakene fra regjeringen til små og mellomstore bedrifter.»

MDG fremmet følgende forslag:

«Nærings- og eierskapsutvalget ber om at kommunedirektøren (By- og stedsutvikling, Samfunn og Innovasjon, Parkvesenet, Økonomi og BizReg i samarbeid) innen svært kort tid behandler - gjerne i én felles sak og med fokus på praktiske løsninger - de følgende verbalforslagene vedtatt i koalisjonens budsjettpakke 2020:

Nr. 69 Det skal utarbeides "Strategi for urbant landbruk i Kristiansand" gjerne etter modell fra Bergen kommune. Økonomiske konsekvenser synliggjøres i budsjettforslaget for 2021. Ordningen med landbruksråd fra Songdalen forventes videreført i ny kommune.

Nr. 11-20 Bystyret ber administrasjonen fremme en sak som gjelder mulighetene for å prioritere kortreist mat i fremtidige anbudsutlysninger.

Nr. 12-20 Bystyret ber om å få en sak der det redegjøres for mulighetene til å stille krav til tilbyder/leverandører om samarbeid for økt sosial sysselsetting i forbindelse med anbudsrunder/innkjøp.

Nr. 19-20 Det vurderes utarbeidet en næringsplan for primærnæringene i Kristiansand - blå og grønn næringsutvikling. Planene skal omhandle næringenes potensiale og muligheter for kommunale innkjøp og kortreiste produkter.

Nr. 20-20 Bystyret ber kommunedirektøren og Business Region Kristiansand legge fram en sak om hvordan det kommunale næringsarbeidet kan bidra til omstillingen til lavutslippssamfunnet. Herunder jobbskaping innen grønne næringer.

Nærings- og eierskapsutvalget ber om at administrasjonen hastebehandler en sak om økonomiske incentiver for å sikre bærekraftig omstilling i lys av korona. Dette gjennom for eksempel følgende tre punkter:

Omstillingfond:

Omstillingsfond for små og mellomstore bedrifter som ønsker å jobbe mer helhetlig med å omstille virksomheten i tråd med muligheter og utfordringer som den aktuelle bransje står overfor, for å møte alle bærekraftskravene; økologisk, sosial og økonomisk.

Kompetansetiltak:

Kompetansehevingstiltak i samarbeid med næringslivsorganisasjoner, akademia og arbeidstagerorganisasjoner.

Støtte til etter- og videreutdanning

Forventning om statlig støtte:

Kreve at staten går inn og ta en stor andel av kostnadene for omstillingen. Konkretisere hva slags tiltak statlige midler bør dekke for næringsarbeid i kommunesektoren.

Stimulere til lokal etablering av nye bedrifter og utstrakt eksperimentering med nye samarbeid, nye praksiser og bærekraftig forretningsmodellering.»

Voteringer:

Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Forslagene fra AP, Høyre og MDG følger saken som innspill uten votering.

Orienteringer/spørsmål:

By- og stedsutviklingsdirektøren orienterte om forespørsel om p-plasser i forbindelse med planlegging av nytt politihus.

Nærings- og eierskapsutvalget gav sin tilslutning til at Kristiansand kommune gir et tilbud om p-plasser.

Repr. Mette Gundersen, AP, spurte om det er etablert et samarbeid mellom kommuner i forbindelse med Korona-situasjonen.

Kommunedirektøren besvarte spørsmålet og samarbeid for hele Agder vil være tema på møtet i Region Kristiansand 1.04.20.

Repr. Jørgen Kristiansen, KRF, vi må anta at det er store mørketall med tanke på smitte i folket. Innbyggere testes ikke ved blant annet fremmøte ved legevakten på Tangvall. Kommunedirektøren besvarte spørsmålet, innbyggere testes ved innleggelse og antall innleggelser er kommunens beste indikator for spredning i befolkningen.

Ordfører Jan Oddvar Skisland, AP, orienterte om status ved Stener Heyerdal omsorgssenter og Korona situasjonen i kommune..

Møtet hevet.

ORGANISASJON
Politisk sekretariat



Kristiansand
kommune

PROTOKOLL NÆRINGS- OG EIERSKAPSUTVALGET

Dato: 27.03.2020
Sted: Formannskapssalen / Skype
Behandlede saker: 7/20-7/20
Møtets varighet: Kl. 14.00 til 15.40
Møteleder: Ordfører Jan Oddvar Skisland (AP)

Til stede:

Jan Oddvar Skisland (AP)
Mette Gundersen (AP)
Erik Rostoft (TVP)
Mira Thorsen (MDG)
Renate Hægeland (H)
Terje Øydne Pettersen (H)
Jørgen H. Kristiansen (KRF)

Til stede fra administrasjonen:

Kommunedirektøren
Økonomidirektøren
Direktør for samfunn og innovasjon
Direktør for by- og stedsutvikling
Organisasjonsdirektøren
Leder Kristiansand Business Region
Kommunalsjef eierskap
Formannskapssekretæren

Dessuten møtte:

Politisk rådgiver Kenneth Mørk
Christian Justnes, LO
Trond Backer, Næringsforeningen i Kristiansandsregionen
Trond Madsen, NHO
Heidi Sørvig, Kvadraturforeningen

Status for næringslivet på Agder og ulike tiltak/aktiviteter ved Geir A. Haugum, leder Business Region Kristiansand

- Hva gjør at næringslivet påvirkes?
- Arbeidsledige status 26. mars 2020
- Innsendte søknader om dagpenger under permittering i Agder per kommune etter 9. mars 2020
- Utvikling helt ledige per yrkesgruppe siste 2 uker i Kristiansand
- Bygg- og anleggsbransjen
- Sørlandssenteret
- Kvadraturen
- Gårdeierne
- Reiseliv
- Offshore leverandørindustri
- Prosessindustri
- Styreleder for EYDE-klyngen uttrykker seg slik
- Land- og skogbruk
- SMBb'er-tvangsstengte- selvstendig næringsdrivende
- Øyeblikksbilde i Kristiansand
- I hvilken grad mener du din bedrift vil klare seg gjennom krisen?
- Har dere måtte endre forretningsmodell som følge av krisen? (nye markeder, netthandel, hjemkjøring)
- Scenarier. Effekt på eksportrettet næringsliv
- Nasjonale tiltak
- Tilbakemeldinger fra næringslivet
- Tiltak med arbeidskostnad for Kristiansand kommune
- Tiltak med utgift/bortfall av inntekt for Kristiansand kommune
- En tydelig regional stemme for å sikre statlig finansiering til regionale prosjekter
- Hva har andre byer besluttet – Stavanger – Trondheim
- Det er allerede mulige tiltak på vei

Deretter spørsmål og debatt.

7/20 Betalingsutsettelse for kommunens næringsdrivende leietakere (ark.nr. 2020037251)

Nærings- og eierskapsutvalgets vedtak:

Kommunedirektøren fremmet saken i møtet.

Nærings- og eierskapsutvalget vedtar 2 måneders betalingsutsettelse for kommunens næringsdrivende leietakere på leien.

På grunn av Korona utbruddet utsettes betalingsfristen på 2. termin på kommunale avgifter til 15. juni 2020.
(Enst.)

Forslag:

Kommunedirektøren la frem følgende forslag i møtet:

«Nærings- og eierskapsutvalget vedtar 2 måneders betalingsutsettelse for kommunens næringsdrivende leietakere på leien.

På grunn av Korona utbruddet utsettes betalingsfristen på 2. termin på kommunale avgifter til 15. juni 2020.»

Høyre fremmet følgende forslag:

«Aktivitets- og markedsføringsfond, Kristiansand kommune

Nærings- og eierskapsutvalget ber om å få en sak så raskt som mulig, som omhandler opprettelsen av et aktivitet- og markedsføringsfond, rettet mot næringslivet. Fondet skal favne bredt og støtte ulike tiltak for å få i gang det mangfoldet av aktiviteter kommunen er kjent for når restriksjonen etter koronapandemien løses opp.

Saken skal omhandle kriterier og forslag til størrelse, for å kunne gi den effekten man ønsker å oppnå. Fondet skal være ubyråkratisk, ha enkle søkekriterier og kan administreres av Kristiansand Business Region.

Mange næringsdrivende i hele kommunen er i en svært vanskelig situasjon og trenger tid til å bygge opp sine virksomheter. Disse vil vanskelig finne rom for aktiviteter eksternt, som Kristiansand er kjent for og er avhengig av, for å fortsatt være en attraktiv by for sine innbyggere og tilreisende.»

Voteringer:

Nærings- og eierskapsutvalget vedtok enstemmig å realitetsbehandle kommunedirektørens forslag.

Nærings- og eierskapsutvalget vedtok enstemmig kommunedirektørens innstilling.

Høyres forslag ble ikke votert over.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

Møtet hevet.

Punkt 13/20: Koronapandemien – Oppfølging av kommunale tiltak rettet mot næringslivet

Bilag

Vedtak Form, 22042020, Sak 57/20, Koronapandemien – Oppfølging av kommunale tiltak rettet mot næringslivet

Vedtak byst, 29042020, Sak 48_20, Koronapandemien – Oppfølging av kommunale



Dato 6. april 2020
Saksnr.: 2020037251-8
Saksbehandler Geir A. Haugum
Godkjent av Camilla Dunsæd

Saksgang
Nærings- og eierskapsutvalget

Møtedato
07.04.2020

Koronapandemien – Oppfølging av kommunale tiltak rettet mot næringslivet

Forslag til vedtak

Forslag til vedtak/innstilling

1. Bystyret ønsker at Kristiansand kommune skal være aktive i tiltaksarbeid for næringslivet som følge av Korona-situasjonen, og anmoder om at det fremmes en samlet tiltakspakke på inntil 100 millioner kr, med følgende innretning:
 - Generelle kommunale tiltak som letter arbeidet for næringslivet
 - Kommunen finansier utvalgte kostnader som normalt dekkes av næringslivet med inntil 8 millioner kr
 - Støtteordninger for næring på inntil 17 millioner kr.
 - Aktivitetsfremmende tiltak for ekstraordinært vedlikehold på inntil 75 millioner kr
2. Kommunedirektøren bes å være aktiv i å fremme søknader til statens øremerkede tiltakspakker innen bredbånd, klima og flomreduserende tiltak.
3. Tiltakspakken finansieres av den kommende statlige aktivitetspakken og det sentrale disposisjonsfond, eventuelt andre disposisjonsfond. Endelig finansiering avklares i 1. tertialrapport.

Sammendrag

Store deler av næringslivet står overfor en svært krevende situasjon grunnet Covid-19 og regjeringens tiltak for å redusere helseutfordringene ved pandemien. Det jobbes både nasjonalt og regionalt med ulike tiltakspakker rettet mot næringslivet. Kommunedirektøren legger her frem en tiltakspakke for å lette situasjonen til lokalt næringsliv.

Stortinget behandlet 30. mars regjeringens 3. krisepakke, og det ble gjort flere

vedtak av betydning for kommunenes økonomi, dette blir kort presentert i starten av saken. Regjeringens tiltak har i første rundet gått spesielt hardt ut over noen næringer, og denne saken går nærmere inn på disse. Kristiansand kommune har hatt god dialog og fått innspill fra relevante aktører i næringslivet om hvilke tiltak som kan igangsettes for å bedre situasjonen for de ulike bransjene.

Saksframstillingen tar utgangspunkt i følgende:

- Nasjonale tiltak
- Utsatte næringers utfordringer og behov
- Kommunale tiltak rettet mot næringslivet
 - 3 tiltakspakker beskrives
 - Generelle kommunale tiltak
 - Fritaksordninger
 - Aktivitetsfremmende tiltak
- Statens øremerkede tiltakspakker - Søknader fra Kristiansand kommune

Saksutredning

0. Bakgrunn

I Næring- og eierskapsutvalget 27.mars 2020 orienterte næringssjefen om hvordan næringslivet i Kristiansand har blitt hardt rammet av korona-krisen. Agder hadde per 01.04.2020 en arbeidsledighet på helt ledige 15 560 personer og 5517 delvis ledige. Det utgjør 10,3 % av arbeidsstyrken mellom 15 og 75 år. Kristiansand hadde per 01.04.2020 en arbeidsledighet på 6 333 helt ledige personer (11,3 prosent). Av disse var 5783 søknader om dagpenger ved permittering. Foreløpig har dette gått særlig hardt ut over butikk og salgsarbeid, reiseliv og serviceyrker. Denne saken løfter frem utfordringene til dem som er hardest rammet.

1. Nasjonale tiltak

Stortinget behandlet 30. mars regjeringens 3. krisepakke, og det ble gjort flere vedtak av betydning for kommunenes økonomi. Stortinget vedtok å øke bevilgningene på tre andre bevilgningsposter som har betydning for kommunesektoren: Bredbåndsutbygging økes med 150 mill. kr. De to tilskuddsordningene Klimasats og Klimatilpasning i kommunene økes med 100 mill. kr. Rammen for flom og skredforebygging økes med 100 mill. kr.

Aktivitetsfremmende tiltakspakke. Ikke besluttet enda

Stortinget er tydelig på at kommunene og fylkeskommunene kan spille en viktig rolle som aktivitets-driver for å bidra til å øke etterspørselen i kjølvannet av virusutbruddet, og fattet følgende anmodningsvedtak: **«Stortinget ber regjeringen i samråd med KS komme tilbake til Stortinget med en endelig modell for hvordan tiltakspakken for aktivitetsfremmende tiltak fordeles.»**

Stortinget gir videre uttrykk for at de virkemidlene som settes inn bør være målrettede, kunne iverksettes raskt og ha virkning raskt. I tillegg bør tiltakene være midlertidige. Tiltakene som settes i verk skal bygge på et godt samspill med privat kapital der det er relevant og støtte opp under målet om reduserte klimagassutslipp og grønn omstilling. Kommunalt kjøp av vedlikeholds- og anleggs-tjenester, og gjennom dette sikre oppdrag for håndverkere, anleggsbransjen og andre yrkesgrupper faller også innenfor dette. Dette anmodningsvedtaket tilsier at kommunene nå bør starte planlegging for en aktivitetsfremmende tiltakspakke.

Stortinget viste videre til at det i 2009 ble det bevilget 4 mrd. kroner til dette, og dersom utviklingen på arbeidsmarkedet tilsier det, bør det minst bevilges tilsvarende beløp til kommunene og fylkene i den kommende tiltakspakken for aktivitetsfremmende tiltak. Hvis dette blir gjennomført, og samme fordelingsnøkkel som i tiltakspakken besluttet 30 mars legges til grunn, kan det kanskje antas at Kristiansand sin andel i en slik andelspakke blir ca 60-100 millioner kr.

Krisepakken i Stortinget fredag 3. april handler om generell styrking av kommuneøkonomien, og ikke en slik krisepakke som det siktes til her.

Dette var føringer under finanskrisen i 2009:

" Midlene må brukes på prosjekter som settes i gang samme år. Midlene skal brukes til prosjekter og tiltak som kommer i tillegg til allerede vedtatte prosjekter i kommunens eller fylkeskommunens opprinnelige, vedtatte budsjett for 2009. Tilskuddet skal nyttes til tiltak innen vedlikehold, rehabilitering og oppgradering av kommunal infrastruktur, herunder bygg, anlegg og veier. Tilskuddet kan også benyttes til vedlikehold, rehabilitering og oppgradering av kirkebygg. Tilskuddet kan også benyttes til vedlikehold, rehabilitering og oppgradering av bygg, veier og anlegg som eies av virksomheter som mottar kommunale driftstilskudd.

Tilskuddet skal ikke gå til investeringer i nybygg/nyanlegg, bortsett fra mindre investeringer."

2. Utsatte næringers utfordringer og behov

I NAV sin nasjonale pressemelding (03.04.20) kommer det frem at økningen i antall helt ledige har vært størst innenfor butikk og salgsarbeid, deretter følger reiseliv og transport, serviceyrker og annet arbeid. Kristiansand speiler de nasjonale forholdene og hadde ifølge NAV (24.03.20) 3079 helt ledige innenfor disse kategoriene av totalt 6 344 helt ledige.

2.1. Handel og servering

Med unntak av dagligvarebransjen, har de fleste butikker og serveringssteder hatt en betydelig omsetningsvikt som følge av regjeringens restriksjoner. Kundegrunnlaget ble fjernet over natten, og mange har stengt dørene og permittert ansatte. I Næringsforeningen i Kristiansandsregionen, Kvadraturforeningen og Sørlandsparken næringsforening sin undersøkelse (pr. 27.mars) avdekket det at 84,9 % av de som svarte på undersøkelsen i Kvadraturen har permittert ansatte. 38,5 % regner det som sannsynlig og svært sannsynlig at de må si opp medarbeidere som følge av krisen. 39,6 % oppgir at det er noe til svært sannsynlig at konkurs er sannsynlig konsekvens av krisen. Regjeringens "kontant-støtte" vil være et viktig tilskudd til disse aktørene, men ikke tilstrekkelig. Tiltakene som er fremmet for handel er også gjeldende for servering. Dette er to bransjer som ofte faller utenfor det offentlige virkemiddelapparatet. Serveringsbransjen har lave marginer og vil derfor ha store utfordringer i lang tid for å komme seg gjennom krisen. Når restriksjonene åpnes, er de avhengig av økt aktivitet for å ta igjen det som er tapt. Tap og nedleggelse vil trolig også ramme

Kvadraturforeningens inntjening. Derfor ønsker bransjen seg følgende tiltak:

Tiltak	Kostnad
Fjerne serveringsavgifter (alkohol o.a.) for restauranter mv ut 2020	Ca. Kr. 1 000 000
Gatevarme dekkes av kommunen ut 2020	Ca. kr. 800 000
Julebelysning dekkes av kommunen ut 2020	Ca. kr. 500 000
Blomster dekkes av kommunen	Ca. Kr 750 000
Fjerne leie av gategrunn	
Styrke lørdagshandel i bydelssentra, Sørlandsparken og Kvadraturen ved å samarbeide om gratis/rimeligere parkeringshus på lørdager + gratis buss på lørdager	
Tydelige råd og oppfordring til trygg bruk av byen	
Økt satsing på møtebyen	

2.2. Reise- og opplevelsesnæringen

USUS gjennomførte en undersøkelse blant sine medlemmer der 60 % melder om at de allerede har permittert 75-100 % av arbeidsstokken. Det er også stor reduksjon i antall bookinger. 80 % eller mer av denne næringens inntekter kommer i perioden mai-september. Det er stor usikkerhet knyttet til hvordan situasjonen blir de neste månedene, og virksomhetene har nå store utfordringer med å planlegge det som vanligvis er deres høysesong. Tiltak som vil bedre situasjonen for virksomhetene på kort sikt, er tiltak som bidrar til å bedre likviditeten. I tillegg vil det være viktig for virksomhetene at det offentlige kan være med å sørge for at planlagte felles aktiviteter kan igangsettes selv med redusert bidrag fra virksomhetene sin side. Dermed er den ønskede tiltakslisten fra USUS som følger:

Tiltak/aktivitet	Kostnader	Tidshorison
Ettergi/fjerne kaiavgift og strøm i Kristiansand kommune	30 000	Kort
Markedskampanje - Kristiansand Barnas By rettet mot det norske markedet	250 000	Medium
Kvalifisering for Bærekraftig Reisemål - oppstart. Prosjekt- og prosessveileder	70 000	Lang
USUS gjør om noen av kursene slik at de kan nyttes på kompetansehevede tiltak til bedrifter i Kristiansand innenfor markedsføring/distribusjon i sosiale kanaler	100 000	Medium
Produksjon av videosnutter - "Mat i sentrum" - Mat & Opplevelser i tråd med vår satsing på å fremme Sørlandet som matdestinasjon	100 000	Medium
Ambassadørprogram for Møtebyen Kristiansand	200 000	Lang
Utvikle gourmet-rundtur. Trykk og digital løype i Kristiansand med besøk hos ulike aktører som selger lokalmat. Passer for lokalbefolkning, besøkende og cruiseturister	75 000	Medium

2.3. Håndverkere og andre tjenesteytende næringer

Kristiansand Håndverkerforening har 300 medlemmer som har om lag 2500-3000 sysselsatte.

De fleste har tilgang på jobber, men regjeringens stenging av barnehager og skoler gjør at en del håndverkere må være hjemme med barn. Smitterisikoen og den økonomiske usikkerheten i befolkningen bidrar til at privatkunder som skal pusse opp, utsetter jobber eller avlyser jobber. Enkelte bedrifter sier også nei til jobber for å beskytte sine medarbeidere for smitte.

Frisører og velværevirksomheter ble pålagt å stenge fikk dermed stopp i inntjeningen. Hudpleiere opplyser at de hadde kunder med medisinsk behov for pleie og at disse også ble rammet av restriksjonene. En del av denne bransjen er organisert som enkeltpersonforetak, men trolig er rundt 80 % organisert som AS. Denne bransjen har de samme utfordringene som butikker- og serveringsbransjen (gategrunns leie, husleie osv), men de er i tillegg blitt pålagt å stenge og har dermed ingen inntjening.

Tiltak	Kostnad
Vedlikeholdsoppdrag fra det offentlige	
Fjerne leie av gategrunn	
Kommunen tar kostnadene knyttet til blomster, julebelysning, gatevarme	

2.4. Olje og gass, serviceindustrien (hvis oljeprisen fortsetter nedover)

Bedriftene i teknologiklyngen GCE Node er sterkt berørt av Covid-19-pandemien. Samtidig blir de berørt av det dramatiske fallet i oljeprisen, kombinert med sterke valutasvingninger. En undersøkelse gjennomført av GCE Node avdekker at 75 % av respondentene er ganske eller svært påvirket av korona-viruset. 2 av 3 sier det er svært eller ganske sannsynlig at de må sende ut permitteringsvarsel i løpet av mars. 20 % sier at det er ganske eller svært sannsynlig at korona og oljeprisfallet vil føre til oppsigelser i løpet av april dersom situasjonen forblir uendret. Bedriftene frykter at dette er starten på en større nedgangsperiode. Dette skyldes at ordreinntak har tørket opp og mange selskaper kansellerer vedlikeholds-, reparasjons- og modifikasjonsarbeid for å sikre bl.a. likviditeten.

Tiltak	Kostnad
Frafall av eiendomsskatt og Havneavgift	
En nasjonal kampanje for å profilere næringene og industrien i regionen og regionen som et godt sted å bo og arbeide.	
Igangsette nye prosjekter som inkluderer norsk leverandørindustri, innen utvikling av grønn teknologi innenfor olje & gass, maritim næring, havvind, fiskeoppdrett og andre klimarelaterte områder som karbonfangst og lagring.	

3. Tiltakspakke rettet mot næringslivet

Kristiansand kommune har hatt god dialog og fått innspill fra relevante aktører i næringslivet. Basert på dette er det utarbeidet 3 tiltakspakker rettet mot næringslivet, og spesielt bransjene som er hardest rammet.

Generelle kommunale tiltak som letter arbeidet for næringslivet

Disse ble også fremlagt i Næring- og eierskapsutvalget 31.03.2020 i sak 11/20 2020037251-5. Kommunedirektøren tilslutter seg punktene 1-10.

1. Opprettholde kommunal saksgang og politisk beslutningsprosess så langt det er mulig i saker som berører næringslivet.
2. Sikre tilstrekkelig kapasitet innenfor byggesaksbehandling slik at planlagte og påbegynte prosjekter kan komme ut i markedet raskest mulig.

3. Dersom det blir stopp på byggeplass og lignende pga. korona, bruker ikke det offentlige virkemidler som dagbot og heving.
4. Sikre at anbudskonkurranser gjennomføres uten forsinkelser og avbrudd.
5. Så langt som mulig stå ved inngåtte avtaler. Som ansvarlig kontraktspart skal kommunen, i dialog bidra til å unngå unødig tap som følge av krisen.
6. Ha dialog med kommunens leverandører for å identifisere tiltak som kan bidra til å opprettholde sysselsettingen hos hver enkelt.
7. Begrunnet forespørsel om betaling før forfall skal behandles fleksibelt og ubyråkratisk. Betale regninger rettidig.
8. Sikre god dialog mellom kommuneoverlegen og bygg- og anleggsbransjen angående smitteforebygging for å holde aktivitet på byggeplassene.
9. I tett samarbeid med Agder fylkeskommune bidra til at flest mulig lærlinger får fullført lærlingetiden.
10. Tydelige kjørerregler for restaurant- og serveringsbransjen

Fritaksordninger – Kommunen finansier utvalgte kostnader som normalt dekkes av næringslivet, inntil 8 millioner kr

Kristiansand kommune har allerede bidratt til likviditetslette gjennom utsettelse av kommunale utgifter til 15 juni. Kommunen ønsker ytterligere å bidra til likviditetslette for næringslivet, for å styrke Kristiansand som destinasjon, og for å fremme næringslivet og regionen som et godt sted å bo og arbeide.

Kommunedirektøren foreslår følgende prosjekter og lettelser;

Kommunen dekker årlige utgifter til blomster, leie av gategrunn, og evt. andre tiltak der næringslivet bidrar i Kvadraturen. Dette forutsetter at disse kostnadene ikke kan dekkes over statens tilskuddspakke (kontantstøtten til selskapenes faste utgifter).

Kommunen kan frafalle omsetningsavgiften for alkohol med inntil 1 million kr i 2020. Frafallet av avgifter gjelder for serveringssteder som kan dokumentere at de har mistet minst 30 % av omsetningen på grunn av koronakrisen. Bortfallet av kostnadene må dokumenteres på lik linje med dokumentasjon for statens tiltak.

Administrasjonen vil gå i dialog med de private parkeringsselskapene i Kristiansand for å utrede mulighetene for å få til gratis parkering i Kristiansand. Dette kan være med å bidra til å skape aktivitet i sentrum og bydeler igjen. Dialogen vil starte opp like etter påske.

Andre tiltak kan vurderes.

Aktivitetsfremmende tiltak – Tilskudd til næringslivet og ekstraordinært vedlikehold

Fra nasjonalt hold oppfordres kommuner til å iverksette tiltak som kan bidra til økt aktivitet for næringslivet. Tiltakene bør tildeles flere aktører og fordeles etter næringsmessige prioriteringer i kommunen. Det meldes tydelige behov for bredere tiltak enn i 2009, inn til KS som skal gi innspill til regjeringen om fordeling av en aktivitetsfremmende tiltakspakke. Basert på midler fra den nasjonale tiltakspakken rettet mot aktivitetsfremmende tiltak i kommunene (se punkt 1 Nasjonale tiltak for mer informasjon) og det sentrale disposisjonsfond, evt andre disposisjonsfond ønsker kommunedirektøren å tilrettelegge for at støtten kan nå mange bransjer.

Tilrettelegging og tilskuddsordninger - inntil 17 millioner kroner

Det legges opp til at en god andel av den foreslåtte aktivitetsfremmende tiltakspakken settes av til å støtte tilrettelegging, stimulerings- og omstillingstiltak for næringslivet. Dette gjøres gjennom frie næringsmidler fordelt på 3 områder. Gitt næringslivets tilbakemeldinger om at det er ønskelig at tilrettelegging og prosjekter/tiltak iverksettes så raskt som mulig, er kommunedirektørens forslag at administrasjonen gis fullmakt til å iverksette tilretteleggingsarbeid og prosjekter/tiltak innenfor disse områdene så snart det foreligger en bevilgning.

1. Inntil 11 millioner kroner i støtte til prosjekter for/med næringslivet. Det er tenkt at tiltaket skal kunne bidra bredt innenfor tilrettelegging og prosjekter/tiltak. Noen

områder kan være å styrke og bevare et levende sentrum, støtte opp under lokal handel og digital handel, bidra til løsninger som fremmer regionen som et godt sted for næringslivet å være etablert, styrke Kristiansand som destinasjon og å profilere næringslivet og regionen som et godt sted å arbeide og bo og tilrettelegge for ny forretnings- og produktutvikling, klimavennlige løsninger.

2. Inntil 4 millioner kroner øremerket til å utvikle klima- og miljøvennlige næringer og støtte til omstilling av virksomheter.
3. Inntil 2 millioner kroner øremerket til å støtte innovasjonsprosjekter som løser behov i kommunen og løser samfunnsflokker eller utvikler nye, klima- og miljøvennlige fremtidsrettede løsninger.

Ekstraordinært vedlikehold – inntil 75 millioner

Vedlikeholds- og anleggstjenester forseres innenfor de bevilgninger som kommer gjennom aktivitetsspakken, for å opprettholde sysselsetting. Det bes om fullmakt til administrasjonen å iverksette prioriterte tiltak til kjøp av vedlikeholds- og anleggstjenester.

Lister med klargjorte prosjekter ble presentert Næring- og eierskapsutvalget 31.03.2020 i sak 11/20 2020037251-5. Det vil også bli forberedt flere mulige prosjekter fortløpende.

4 - Fremme søknader til statens øremerkede tiltakspakker

Per 06.04.20 er det presentert tre konkrete programmer som gis økt ramme: bredbåndsutbygging (150 millioner kroner), klimasats og klimatilpasning i kommunene (100 millioner kroner) og tiltak for flom og skredforebygging (100 millioner kroner). Administrasjonen bes å være aktiv i å fremme søknader til statens øremerkede tiltakspakker innen bredbånd, klima og flomreduserende tiltak, og andre tiltak som lyses ut fortløpende.